

PROTOKÓŁ

z II spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy

przeprowadzonego w ramach opracowania Planów zadań ochronnych

dla obszaru Natura 2000 Ładzin PLH180038

w dniu 14.10.2015 roku.

Spotkanie odbyło się w restauracji „Dwór Ostoia” w Klimkówce. Jego organizatorem była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Miało na celu podsumowanie prac wykonanych między spotkaniami, przedstawienie oceny stanu zachowania siedlisk i gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarze, korekty przebiegu granic oraz propozycji zapisów planu, w tym zagrożeń i działań ochronnych.

PROGRAM SPOTKANIA:

- Przywitanie uczestników spotkania
- Podsumowanie prac wykonanych od ostatniego spotkania ZLW
- Przedstawienie korekty przebiegu granic
- Omówienie wyników inwentaryzacji
- Przedstawienie koncepcji ochrony obszaru.

PROWADZĄCY I PRELEGENCI:

Maciej Ciuła – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie,

Dominik Wróbel – wykonawca projektu planu zadań ochronnych dla obszaru PLH180038 Ładzin, ekspert botanik i entomolog.

UCZESTNICY:

Stanisław Majka – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Krosno,

Alicja Kurylak – Urząd Gminy Rymanów,

Beata Dołęgowska-Ziomek – Urząd Gminy Rymanów,

Marek Kielar – Starostwo Powiatowe w Krośnie,

Paweł Panas – Nadleśnictwo Rymanów

PRZEBIEG SPOTKANIA:

Rozpoczęcie spotkania i prezentacje.

Spotkanie rozpoczął pan Maciej Ciuła, który przywitał zaproszonych gości. Po nim głos zabrał pan

Dominik Wróbel, który przedstawił wyniki inwentaryzacji siedlisk i gatunków, stan ich zachowania, zagrożenia, działania ochronne oraz propozycję korekty granic. Prezentacja zamieszczona jest na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie (<http://rzeszow.rdos.gov.pl>).

DYSKUSJA:

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Zapytała, na czym polegają działania kompensacyjne, w sytuacji gdy podejmowana jest w obszarze Natura 2000 działalność inwestycyjna.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że szczegółowe warunki kompensacji określa RDOŚ, jednak w założeniu ma rekompensować przewidywane straty w środowisku. Straty te mogą polegać np. na utracie części arealu siedliska przyrodniczego lub siedliska gatunków będących przedmiotami ochrony. Powinno wtedy nastąpić odtworzenie siedliska w innym miejscu lub podjęcie działań, które w inny sposób zrekompensują tę stratę, często na zasadzie kompensacji jakości ilością. Kompensacja musi być dokonana przed wystąpieniem szkody w środowisku i musi odnosić się do obszaru, w którym nastąpiła szkoda.

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Zapytała, kto monitoruje przebieg kompensacji.

Pan Maciej Ciuła

Odpowiedział, że ten obowiązek spoczywa na wykonawcy działania.

Pan Dominik Wróbel

Dodał, że RDOŚ będąc instytucją nadzorującą obszar sprawdza skuteczność podejmowanych działań.

Pan Maciej Ciuła

Wyjaśnił, że w obszarze Ładzin łatwo jest uzyskać skuteczną kompensację, gdyż w otoczeniu obszaru znajduje się dużo działek z wartościowymi łąkami, które można włączyć do obszaru.

Pani Beata Dołęgowska- Ziomek

Zapytała, czy kompensacja wymaga zmiany warunków siedliskowych na powierzchni poddanej kompensacji, wysiewania nasion etc.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że w rozpatrywanym przypadku nie ma takiej konieczności bo ewentualny inwestor miałby do dyspozycji łąki o podobnym charakterze jak w obszarze.

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Wskazała, że spośród 6 planowanych w okolicy turbin wiatrowych 1 ma powstać w obrębie obszaru.

Pan Dominik Wróbel

Stwierdził, że zapisy planu zadań ochronnych mogą odnosić się jedynie do obszaru w obecnych

granicach, gdyż nie ma przesłanek pozwalających stwierdzić, że turbiny poza obszarem mogłyby znacząco oddziaływać na przedmioty ochrony w obszarze.

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Zwróciła uwagę, że jeśli obowiązek kompensacji wynika z innych przepisów to nie ma potrzeby jej zapisywania w pzo.

Pan Maciej Ciuła

Potwierdził, że sprawy ewentualnych kompensacji będą rozstrzygane w procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (oos), a nie w ramach prac nad planem zadań ochronnych.

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Zapytała, czy planowana turbina będzie stanowić oddziaływanie skumulowane.

Pan Dominik Wróbel

Potwierdził, że oddziaływanie turbin powinno być przebadane pod kątem skumulowania oddziaływań, w przypadku, gdyby miała powstać kolejna turbina i była poddana procedurze oos.

Pan Maciej Ciuła

Dodał, że w przypadku obszaru Ladzin, głównym uszczerbkiem dla środowiska będzie utrata powierzchni siedlisk, a oos będzie również badać wpływ na inne obszary Natura 2000 leżące w pobliżu.

Wyjaśnił, że dla ochrony obszaru Ladzin wystarczającym zapisem będzie wskazanie obowiązku zachowania obecnego areálu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków.

Pan Dominik Wróbel

Stwierdził, że możliwe jest w takim wypadku pozostawienie ogólnego zapisu określającego wymagania zachowania areálu siedliska, a wszelkie szczegółowe sytuacje będą rozpatrywane w procedurze oos.

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Zapytała, czy w projekcie pzo będzie zapis o obowiązkowym utrzymaniu dotychczasowego gospodarowania w obszarze.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że zapisy będą określały, że w areale siedlisk dotychczasowy sposób zagospodarowania powinien zostać zachowany.

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Zapytała, czy istnieją badania, które wykazywałyby, że istniejące wiatraki negatywnie oddziałują na obszar.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że takie badania nie istnieją, natomiast wiadomo, że funkcjonowanie w otoczeniu licznych turbin jak dotąd nie spowodowało załamania liczebności populacji motyli więc możemy zakładać, że istnienie farm wiatrowych oddziałuje jedynie pośrednio.

Pan Maciej Ciuła

Zapytał, na jakim etapie formalnym jest obecnie planowana turbina.

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Odpowiedziała, że w planach zagospodarowania przestrzennego są wyznaczone miejsca pod planowany teren elektrowni wiatrowej i obecnie toczy się postępowanie środowiskowe w sprawie realizacji tej inwestycji.

Pan Maciej Ciuła

Zapytał czy gmina ma kontakt z inwestorem, i czy byłby on skłonny nawiązać kontakt z ZLW. Poprosił o przekazanie inwestorowi kontaktu do RDOŚ lub wykonawcy projektu pzo.

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Odpowiedziała, że w tym przypadku może chodzić o inwestora, który zrezygnował z lokalizacji jednej z planowanych turbin.

Pani Alicja Kurylak

Dodała, że w pobliżu obszaru planowana jest także kolejna farma licząca 14 turbin.

Pan Dominik Wróbel

Wskazał, że przy istniejących obecnie farmach lokalizacja kolejnej może napotkać poważne trudności w związku ze spodziewanymi oddziaływaniami skumulowanymi, niezależnie od istnienia obszaru Ładzin.

Dodał, że wykonane na potrzeby projektu pzo inwentaryzacje mogą być użyteczne dla inwestora, podejmującego próbę działań inwestycyjnych na obszarze Natura 2000.

Pan Maciej Ciuła

Zapytał czy przedstawiciele gminy mają rozeznanie co do innych planowanych w obszarze inwestycji.

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Odpowiedziała, że ze względu na zasięg istniejących planów zagospodarowania przestrzennego oraz przewidziane w nich zagospodarowanie gruntów rolnych, zabudowa nie jest możliwa. Zaznaczyła jednak, że potencjalnie możliwe jest powstanie zabudowy siedliskowej, do której prawo przysługuje właścicielowi gruntu o określonej powierzchni. Taka zabudowa może powstać nawet w znacznej odległości od zwartej zabudowy wsi.

Pan Dominik Wróbel

Dodał, że z analizy dokumentów miejscowych nie wynika by planowana była w tym miejscu innego rodzaju zabudowa, a pojawienie się zabudowy siedliskowej jest mało prawdopodobne ze względu na silne rozdrobnienie działek. Powiedział, że warunki zabudowy w obszarze i jego otoczeniu są dość niekorzystne z uwagi na bliskość rowów melioracyjnych, a po stronie zachodniej obszaru, z racji nachylenia gruntu i braku wygodnego dojazdu.

Pan Paweł Panas

Zwrócił uwagę, że ewentualny wykup gruntów i nabycie prawa do zabudowy siedliskowej miałyby

podobne skutki jak budowa turbiny wiatrowej, a ponadto nie może wystąpić tu odmowa lokalizacji przez RDOŚ. W związku z tym nie należy zapisywać zakazu budowy, a jedynie utrzymanie dotychczasowego zagospodarowania.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że pzo nie może wprowadzać zakazów. Zgodził się ze stwierdzeniem, że wystarczające będzie wskazanie o utrzymaniu dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów.

Zapytał, czy w sytuacji gdy właściciel występuje o zgodę na lokalizację zabudowy siedliskowej to możliwe jest wskazanie innego położenia budynków niż wnioskowane.

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Odpowiedziała, że złożony wniosek jest uzgadniany przez RDOŚ po uzyskaniu od gminy projektu decyzji o warunkach zabudowy. Możliwa jest wtedy zgoda milcząca lub nałożenie określonych obowiązków na inwestora.

Pan Marek Kielar

Zapytał, czy w związku z istniejącymi w otoczeniu wiatrakami pojawiają się zapytania o możliwość lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w otoczeniu obszaru.

Pani Beata Dołęgowska – Ziomek

Odpowiedziała, że zdania mieszkańców odnośnie wiatraków są podzielone i wciąż pojawia się zainteresowanie budową domu w sąsiedztwie farm wiatrowych.

Pan Paweł Panas

Zapytał czy ocena ogólna siedlisk łąkowych U1 wynika tylko z ubytku powierzchni, a jeżeli tak to jakie dane stanowiły punkt odniesienia.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że ocena ubytku powierzchni uwzględnia jako referencyjne dane Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego z 2008 roku, z których wynikają zapisy w dokumencie SDF.

Pan Paweł Panas

Zapytał, czy ze względu na niewielką utratę powierzchni nie powinien zostać zapisany właściwy stan ochrony (FV).

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że ocena U1 została przyznana zgodnie z metodyką gdyż mimo niewielkiego ubytku pod względem powierzchni, stanowi on kilka procent obszaru a więc jest to wartość istotna dla ochrony siedliska.

Pan Paweł Panas

Zapytał, czy analizowano skalę izolacji populacji motyli, skoro wskaźnik ten przyczynił się do obniżenia oceny ogólnej, a jednocześnie wiadomo, że siedliska motyli nie mogą występować wszędzie w sposób ciągły.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że skala izolacji populacji motyli była analizowana. W przypadku nieparka

praktycznie nie istnieje pełna izolacja, ze względu na jego liczne stanowiska i pospolite występowanie gatunków żywicielskich gąsienic. W jego wypadku izolacja związana jest z odległościami między płatami łąk, na których bytują osobniki w stadium imago. Natomiast w przypadku modraszków zdolność do przemieszczania się i przywiązanie do siedliska jest na tyle duże, że konieczne było podkreślenie tego obniżeniem oceny wskaźnika izolacji. Podkreślił, że izolacja w tym przypadku jest czynnikiem zewnętrznym i ocena U1 jest tu oceną, której poprawa wykracza poza zakres obowiązywania pzo.

Pan Paweł Panas

Zapytał, czy sukcesja zapisana w dokumentacji pzo jako zagrożenie istniejące nie powinna zostać przeniesiona do zagrożeń potencjalnych.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że w południowo-zachodniej części obszaru znajduje się fragment łąk, na których koszenie było zaniedbane i stwierdzono tam zachodzenie procesów sukcesyjnych w kierunku ziołorośli i zarośli nitrofilnych.

Pan Paweł Panas

Zapytał czy w dokumentacji powinny znajdować się "miękkie" zapisy określające bezpośrednie sąsiedztwo.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że zapisy takie, jako nieprecyzyjne można zmienić na bardziej konkretne, na przykład odnosząc je do działek przylegających do granicy obszaru.

Pan Paweł Panas

Zapytał czy ewentualna zmiana granicy obszaru będzie ujęta w projekcie pzo.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że w dokumentacji pzo nie będzie zapisów odnoszących się do terenów poza granicami obszaru, a ponadto przedstawiona propozycja poszerzenia obszaru wpłynęła do RDOŚ pod koniec sezonu wegetacyjnego i jako tako nie mogła być zweryfikowana w terenie. Sprawdzanie możliwości poszerzenia obszaru będzie przedmiotem odrębnej procedury, prowadzonej niezależnie od prac nad projektem pzo.

Pan Paweł Panas

Upewnił się, że ustalenia ze spotkań ZLW będą dotyczyły jedynie obszaru w obecnych granicach.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, relatywnie prosta do przeprowadzenia jest korekta granic, która ma charakter techniczny, natomiast zmiana granicy objęta jest innym postępowaniem jakie prowadzi RDOŚ więc każda propozycja zmiany granic zawarta w dokumentacji jest analizowana osobno i nie jest przenoszona do zarządzenia.

Pan Maciej Ciuła

Wyjaśnił, że RDOŚ przekazuje takie propozycje do GDOŚ, która na poziomie krajowym analizuje czy obecnych granicach sieci Natura 2000 siedlisk i gatunki są odpowiednio reprezentowane, a

następnie wyniki tej analizy przekazywane są do Komisji Europejskiej, która dopiero na poziomie Wspólnoty określa potrzeby w tym względzie i akceptuje lub odrzuca taką propozycję. Zapytał, czy drogi prowadzące do obszaru są własnością gminą, i czy istnieje możliwość posadowienia przy nich na granicy obszaru tablic informacyjnych.

Pan Dominik Wróbel

Zapytał, czy odpowiednim miejscem byłoby zlokalizowanie tablicy w obrębie placu technicznego przy istniejącym wiatraku.

Pan Maciej Ciuła

Odpowiedział, że tablica informacyjna nie powinna znajdować się bezpośrednio przy maszcie turbiny wiatrowej gdyż jest to tablica urzędowa.

Dodał, że właściwą lokalizacją byłby skraj drogi gminnej. Poprosił o wskazanie kontaktu do osób zajmujących się w urzędzie gminy sprawami dróg.

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Wskazała nazwiska i numery telefoniczne osób, które w gminie zajmują się drogami gminnymi oraz ewidencją gruntów.

Pan Dominik Wróbel

Dodał, że działania informacyjne i promocyjne zapisane są niezależnie od rozmieszczenia tablic urzędowych i przyjęte lokalizacje powinny być ze sobą skoordynowane.

Zapytał o liczbę szkół w otoczeniu obszaru, do których należałoby zaadresować działania edukacyjne.

Pani Alicja Kurylak

Odpowiedziała, że na terenie gminy jest 13 szkół.

Pan Dominik Wróbel

Dodał, że zajęcia w szkołach pozwoliłyby dotrzeć do szerszego grona odbiorców informacji o obszarze, a za pośrednictwem uczniów materiały informacyjne można przekazać ich rodzicom.

Pan Paweł Panas

Zwrócił uwagę, że właściwsze jest przekazywanie takich informacji na spotkaniach wiejskich.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że z jednej strony informacja mogłaby być przekazywana za pośrednictwem sołtysów, ale działania takie muszą również objąć dzieci i młodzież szkolną.

Pani Alicja Kurylak

Dodała, że spotkania w szkołach cieszą się znacznie większą frekwencją niż spotkania wiejskie.

Pan Dominik Wróbel

Zaznaczył, że tego rodzaju działania edukacyjne stanowią również poszerzenie oferty edukacyjnej szkoły.

Pan Maciej Ciuła

Dodał, że jest to również propozycja wykorzystania obszaru jako lokalnej atrakcji turystycznej. Jako przykład podał obszar Kołacznia w gminie Nowa Sarzyna gdzie organizowane są regionalne przedsięwzięcia wykorzystywane do przyciągnięcia turystów.

Pani Beata Dołęgowska-Ziomek

Podkreśliła, że jest to możliwość, nad którą należy się zastanowić.

Pan Maciej Ciuła

Stwierdził, że istotne jest tu podkreślenie współistnienia farm wiatrowych i obszaru Natura 2000.

Pan Dominik Wróbel

Powiedział, że w dokumentacji przygotowanej na III spotkanie ZLW znajdzie się zapis o działalności edukacyjnej i promocji obszaru. Poprosił członków ZLW o zgłaszanie propozycji zapisów.

Pan Maciej Ciuła

Dodał, że jako wykonawca takich działań musi zostać wpisany RDOŚ, jednak działania te powinny być wykonane we współpracy z gminą.

Pan Dominik Wróbel

Dodał, że wpisanie gminy w dokumentacji ułatwi uzyskanie środków na projekt edukacyjny z zewnętrznych źródeł.

Pan Maciej Ciuła

Wskazał, że w oparciu o zapisy pzo możliwe było w wielu wypadkach tworzenie centrów informacji turystycznej lub innych form promocji turystyki w gminie.

W związku z brakiem dalszych głosów spotkanie zakończono.

Sporządził:

Dominik Wróbel